

Országos lakossági „erdőkép”

Magyarországon az elmúlt két évtizedből nem áll rendelkezésre úgynevezett nagymintás, reprezentatív kutatás a magyar lakosság erdőlátogatási szokásairól, az erdőkkel és az erdészek munkájával kapcsolatos ismereteiről, így az ágazatnak nincs valós információja arról, hogy az emberek mit is gondolnak rólunk, erdészeinkről. A hiánypótló kutatás az Országos Erdészeti Egyesület megbízásából idén elkészült, és számos, az erdész munka jövője szempontjából hasznos eredménnyel szolgált, melyeket cikksorozatban mutatunk be az *Erdészeti Lapok* olvasóinak

Forrás: Autizmus Live blog

Azt, hogy az emberek mit gondolnak az erdészekről és mit tudnak a munkájukról, mindig is foglalkoztatta az ágazatot, ezért több kisebb-nagyobb kutatás vizsgálta a témát. Ezekből jobbra az a kép rajzolódott ki, hogy az átlag magyar állampolgár igen kevés ismerettel rendelkezik az erdőkről, még kevesebbet az erdőgazdálkodásról, s az erdészt szimpla „fagyilkosként” értékeli.

Ez a kép rögzült is a szakmai közutadatban. Ha ágazati kommunikációs kérdések kerülnek szóba, alaptételként hangzik el, hogy a társadalom negatív viszonyul az erdészeti ágazat tevékenységéhez. Az erdőgazdálkodás azonban az elmúlt évtizedekben sokat változott: főképp az emberekkel, a nyilvánossággal ápolt kapcsolatok, valamint az erdészetek által nyújtott számos, elsősorban turisztikai szolgáltatás terén.

Összességében elmondható, hogy a 21. századi erdész munkája szempontjából a természeti környezet mellett fontossá váltak a közösségi kapcsolatok, a társadalmi környezet is, ami sokszor kihívást jelent és új módszerek alkalmazását teszi indokolttá.

Mindezek alapján az Országos Erdészeti Egyesület a Földművelésügyi

Minisztérium pályázatán elnyert összegből 2017. év elején országosan reprezentatív közvélemény-kutatást végzett. A kvantitatív kutatást 2800 fős mintán, személyes megkérdezéssel alapuló strukturált kérdőíves lekérdezés módszerével hajtották végre 2017 február–márciusában.

A kifejezetten nagyra tekinthető minta alapján kapott eredmények a 18 évesnél idősebb lakosság tekintetében életkor, nem, régió és a lakóhely típusa szerint reprezentatívak. A kapott adatok legfeljebb plusz-mínusz 1,9 százalékkal térhetnek el attól, amit akkor kaptunk volna, ha minden választókorú személyt megkérdeztünk az országban.

A kérdőíves megkérdezés kiegészítéseként két speciális csoportban (a 14–18 év közötti fiatalok és a rendszeres „erdőjárók” körében) kvalitatív, fókuszcsoportos kutatásra is sor került. A kutatást a turisztikai területen komoly referenciával rendelkező M.Á.S.T. Piac- és Közvéleménykutató Társaság végezte dr. Ács Ferenc és dr. Sárkány Péterné szakmai irányításával, míg a koncepció kidolgozásában az Indigo Communications Kft. volt az Egyesület szakmai partnere.

A felmérés elsődlegesen a magyar lakosság erdőlátogatási szokásainak, erdőismeretének, és az erdészek munkájával kapcsolatos percepcióinak feltérképezésére irányult.

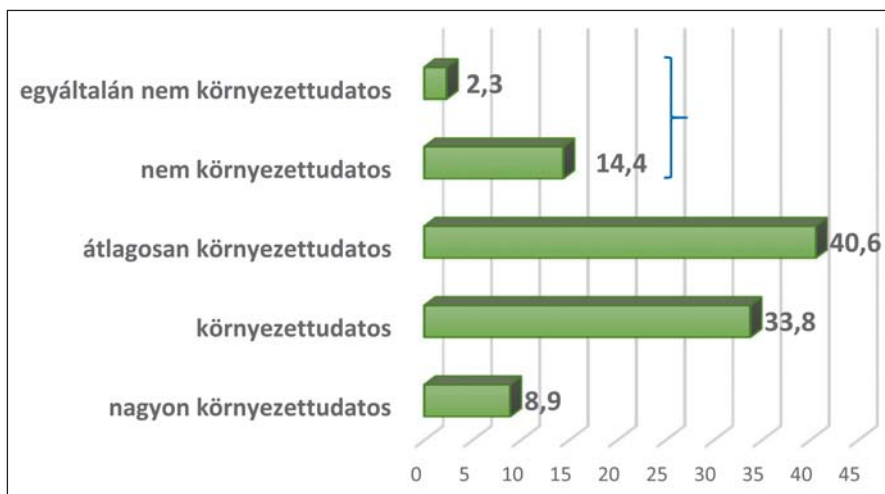
A kutatás a következő témakörökre terjedt ki:

- miként alakul a magyar lakosság környezettudatossága;
- mik az erdővel kapcsolatos percepciók;
- a lakosság erdőismeretének főbb jellemzői;
- az erdőgazdálkodással, erdészek munkájával kapcsolatos ismeretek;
- az erdőlátogatási szokások általános és specifikus vonásai;
- az erdőjáráshoz kapcsolódó tájékozódás;
- az értékalapú pluszszolgáltatások megítélése.

A kutatás eredménye a vártnál pozitívabb képet mutat az erdészek és az erdőgazdálkodás megítélésével kapcsolatban. Mindeközben a társadalom erdőkkel kapcsolatos ismeretei továbbra is alacsonyak, jellemzően nem személyes tapasztalaton, hanem közvetített ismereteken alapulnak. Az átlagember elsősorban az erdők természeti hasznait tartja saját maga és a társadalom szempontjából fontosnak, ennek következtében a természet védelmével kapcsolatosan fogalmaz meg markáns igényeket. Ugyanígy jól körülhatárolható igények jelennek meg a természetjárás területén, ahol – bár alacsony szinten, de – egyes szolgáltatások vonatkozásában jelen van a fizetési hajlandóság.

A következőkben elsőként a lakosság erdőkkel kapcsolatos általános hozzáállását ismertetjük, majd a cikksorozat következő részeiben mutatjuk be az erdőismerettel, az erdőgazdálkodás megítélésével és a természetjárással kapcsolatos eredményeket.

Az erdőről kialakult általános képről fontos információt ad annak ismerete, hogy az erdő szó hallatán mire asszociálnak a megkérdezettek, mi jut először eszükbe arról. A spontán válaszokból kiderül, hogy a megkérdezettek döntő többsége egyértelműen pozitívan vélekedik az erdőről. Az erdő szó hallatán legtöbbször magát a fát (521 említés), a friss levegőt, oxigént (360 említés), a kirándulást (265 említés) emlí-

1. ábra A magyar lakosság környezettudatossága a jelenlegi életvitel, életmód alapján

tették, de sokak számára az erdő egyet jelent a természettel (256 említés).

A pozitív gondolkodást bizonyítja, hogy mindössze 85 negatív vélemény hangzott el az erdővel kapcsolatban. Ezek közül legtöbbször a szemetességet, az erdőirtást és a falopást említették.

A kutatásban választ kerestünk arra, hogy egyszerű önbevallás alapján mennyire tartják életvitelüket környezettudatosnak az interjúalanyok (1. ábra). Tapasztalataink szerint a megkérdezettek döntő többsége két nagy táborba sorolódott.

A válaszolók 42,7%-a környezettudatosnak vallja magát. Ezen belül a lakosság 8,9%-a úgy nyilatkozott, hogy nagyon környezettudatosan él.

A megkérdezettek másik nagy táborába (40,6%) azok tartoznak, akiknek környezettudatossága átlagosnak mondható.

Az interjúalanyok csupán 16,7%-a gondolja úgy, hogy jelenlegi életvitelük nem tartozik a környezettudatos életmódhoz.

A környezettudatossággal kapcsolatos attitűd kiváló szempontot nyújt a

Fotó: Nagy László

kutatás többi témájával történő összevetések, keresztelemzések során.

Választ kerestünk arra, hogy a megkérdezett személyek szerint az erdő

2. ábra Az erdő három legfontosabb funkciója (említési gyakoriság %-ban)

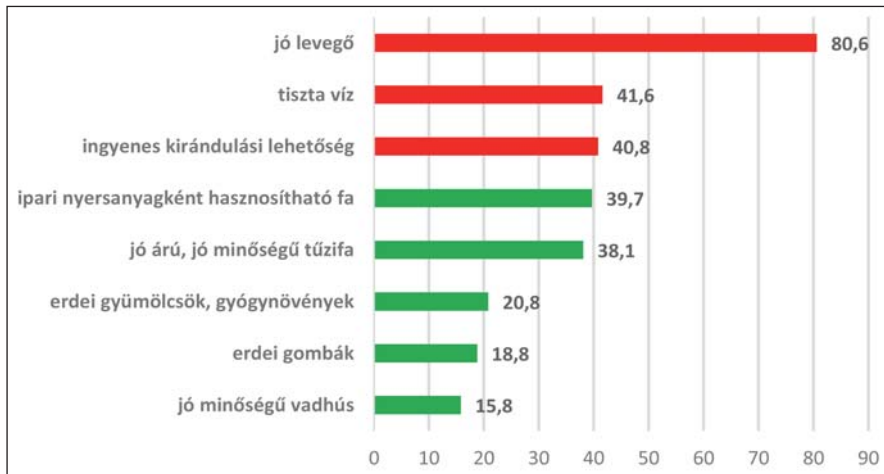
legfontosabb funkciói miben nyilvánulnak meg, illetve rákérdeztünk arra, hogy az interjúalany számára személy szerint milyen hasznos dolgokat nyújt az erdő. Az erdő legfontosabb funkcióinak vizsgálatakor előre megfogalmazott lehetőségek közül kellett kiválasztani azt a három fogalmat, amelyben szerintük az erdő legfontosabb funkciója megnyilvánul (2. ábra).

- A megkérdezettek 71,4%-a a jó levegő biztosítását tartja az erdő legfontosabb funkciójának.
- A második helyen is a jó levegővel kapcsolatos tényező, a szén-dioxid-megkötés áll (42,0%).
- Az interjúalanyok 38,6%-a a „védett fajok számára élőhelyet nyújt” funkciót is fontosnak minősítette.

- A „túrázási, kikapcsolódási lehetőséget biztosít” funkció 28,3%-os értékkel az ötödik helyre került. Ez azt jelenti, hogy tíz emberből három szerint az erdő három legfontosabb funkciójához hozzátartozik a túrázási, kikapcsolódási lehetőség biztosítása is.

Amikor azt vizsgáltuk, hogy az erdő az egyén (ember) számára milyen hasznos dolgot, értékeket tud nyújtani, ismét arra kértük a megkérdezetteket, hogy az előre megfogalmazott lehetőségek közül válasszák ki azt a három választ, amely szerintük az erdő által számukra nyújtott három legfontosabb dolog (3. ábra).

- Tíz emberből nyolcnak (80,6%) a legfontosabb „kincs” az erdő által nyújtott jó levegő.
- Második helyen a tiszta víz szerepel 41,6%-os említési gyakorisággal.

3 ábra. Az erdő három legfontosabb haszna az egyén (ember) számára (G5. kérdés, említési gyakoriság %-ban)

- Harmadik helyre a szabadidős tevékenységhez kapcsolódó *kirándulási lehetőség* került.
- Ezt két gazdasági hasznosság követi (közel azonos említési

gyakorisággal), mégpedig a fa mint ipari nyersanyag, illetve a fa tüzelőanyagként történő felhasználása is fontos tényezőnek minősült.

- Az ember biológiai szükségletének kielégítését szolgáló erdei haszonvételek, például az erdei gyümölcsök, gyógynövények és az erdei gombák, illetve a vadhús tíz emberből jellemzően kettő számára nyújtott kiemelkedően hasznos dolgot.

Összességében tehát elmondható, hogy a magyar emberek környezettudatosnak tartják magukat, fontosak számukra az erdővel kapcsolatos történetek, amit azonban elsősorban annak természeti hasznain keresztül ítélnék meg. Érdekes tehát megvizsgálni, hogy milyen ismeretekkel rendelkeznek e számukra fontosnak ítélt tárgykörben. A sorozat következő részében ezért a kutatás erdő- és erdőgazdálkodás-ismeretre vonatkozó eredményeinek összefoglalója következik.

Lomniczi Gergely
okl. erdőmérnök
(Folytatjuk)

2017 az áttörés éve a magánerdőben!

A magyar erdőgazdálkodás történetében, különösen a magán erdőgazdálkodás területén a 2017-es év nagy jelentőséggel bír. A tavaszi parlamenti ciklus törvényalkotásában kétharmados többséggel született meg a 2009. évi XXXVII. törvény módosítása.

A rendszerváltozás óta a magánerdők életében ez az első olyan jogszabály, ami elismeri és figyelembe veszi a magánerdők létét és igyekszik megoldani a jelentkező speciális szabályozási feladatokat.

Elismeri az erdők minden állampolgár számára juttatott ökológiai szolgáltatásait, és ezeket kezelni is kívánja. Ebben a törvényben szektoroktól függetlenül és egyenesen érvényesülnek a gazdasági szereplők érdekei, a természeti értékeink megóvása és megőrzése mellett.

A törvény szellemiségét tükröző, későbbi végrehajtási rendeletek megalkotásához arra az összefogásra és szellemi tőkére van szükség, ami a törvény megalkotásának éveiben kialakult a szakma képviselői között.

Ez az év azért is bír nagy jelentőséggel, mert az agráriumban az erdész társadalom ilyen széleskörű összefogására is régen volt példa. Ahhoz, hogy az erdőgazdálkodók hatékonyan tudjanak működni, ahhoz, hogy a bürokrácia csökkenjen, ahhoz, hogy a korlátozások ésszerűek és betarthatók legyenek, és ahhoz, hogy ne a bírágoktól kelljen rettegni, szükséges

volt a jogbiztonságunkat megalapozó Erdőtörvény, de legalább ennyire fontos a kialakult összefogás megtartása is!

Ehhez természetesen sok-sok megfelelő szimpatizáns kell, a MEGOSZ ezért minden erdőben tenni akaró, jó szándékú embert partnerének tekint, és együtt kíván dolgozni mindazokkal, akik az erdőért szeretnének tenni, és az erdőben szeretnének alkotni.

A magyar erdők a magyar emberek boldogulását szolgálják. A magán erdőtulajdonosok erdei pedig családjaik megélhetését és örömet szolgáltatják.

Szeretnénk megszólítani – lehetőség szerint – minden erdőtulajdonost és minden gazdálkodót. Természetesen nemcsak az anyagi javak kellenek, ha-

nem az a mérhetetlen szellemi kapacitás is, ami Önökben rejlik. Ahhoz, hogy gazdálkodásunkhoz meg tudjuk teremteni a megfelelően működő jogi környezetet, azt a feltételrendszert, ami a zavartalan működésünkhöz szükséges, kellenek azok a problémafelvetések, javaslatok, megoldások, amelyekkel Önök rendelkeznek.

Tisztelettel megköszönjük az egész éves együttműködést és az együtt gondolkodást! Méltán lehetünk büszkéek a közösen elért eredményekre. A közelgő év vége a számadáson túl a nyugalmat is elhozza, ehhez kívánunk mindenkinek jó egészséget, jó pihenést! Békés, áldott karácsonyt kívánunk!

A MEGOSZ vezetősége

Minden Kedves Tagtársunknak
Erdőtulajdonosnak,
Erdőgazdálkodónak,
valamennyi Partnerünknek

**BÉKÉS KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT
KÍVÁNUNK!**

A MEGOSZ vezetősége